

*Lødingen ligger idyllisk til, men står overfor en fremtid der havnivåstigning kan sette både bebyggelse og infrastruktur langs vannkanten i fare.
Foto: Nicolai Solbakk Willumsen*

Er det trygt å gi dispensasjon fra byggegrensen?

Planleggingen av nybygg på kaia i Lødingen står overfor store utfordringer på grunn av usikkerhet i høydegrunnlaget og nye retningslinjer for havnivåstigning.

Nybygg på kaia i Lødingen er under planlegging. Rådgivende ingeniør har gjort alt riktig for å vurdere sikkerheten ved å bygge lavere enn den angitte byggegrensen, noe som kan redusere byggkostnadene.

Kommunen har ikke opplevd oversvømmelser eller trusler mot bygg og infrastruktur. Landhevningen etter siste istid har vært større enn havnivåstigningen. Men en ny havnivårapport viser at situasjonen vil endre seg. DSB påpeker dette i sin nye veileder for havnivåstigning og stormflo, som kommuner bruker for risiko og sårbarhetsanalyser og i arealplanlegging.

«Vi har nå blitt kjent med store svakheter i høydegrunnlaget på land i Lødingen, med en usikkerhet på opptil 10 cm. Denne usikkerheten påvirker byggegrensene og gir utfordringer ved behandling av dispensasjonssøknader», sier Synne Wibe Stamland, rådgiver for byggesak i Lødingen.

Høydesystemet på land er ikke entydig i området. Ulike måleteknikker kan gi forskjellige resultater. «Dette skaper problemer for kommunen ved kontrollmåling av bygg i forhold til byggegrensen», sier Lars-Ole Sivertsen, landmåler i kommunen.

Mangler kontroll på høyder på land! På bildet: Rådgiver for plan, Kristina Husjord til venstre og rådgiver for byggesak Synne Wibe Stamland til høyre.

At nybygg må bygges høyere i terrenget enn eksisterende bebyggelse, eller at eksisterende bygg ikke kan bygges ut fordi byggegrensen nå er satt høyere, kan være vanskelig å forstå for folk flest.

«Økonomi og arbeidsplasser er viktig, og vi ønsker ikke å sikre mer enn nødvendig. Men vi må ta innover oss havnivåstigning og klimaendringer. Mangelen på kontroll over høydesystemet på land er problematisk. Vi er usikre på hvor byggegrensene faktisk ligger, noe som vanskeliggjør dispensasjonssaker og en helhetlig risiko- og sårbarhetsvurdering», sier arealplanlegger Husjord.

Mer data og forbedring av modeller er det som må til for å få bedre kontroll på høyder!

«Vi trenger mer kunnskap om tyngdefeltet for bedre å kunne bestemme høyder over havet. Det får vi ved å samle inn mer tyngdedata og beregne en ny modell for tyngdefeltet. Tyngdemålinger mangler langs store deler av kysten. Videre trengs det fremføring av presise høydemålinger langs veinett der det er mangler eller feil. Teknikken som er brukt til å framføre høyder over fjorder har ikke fungert godt og skal nå gjøres ved hjelp av vannstandsmålere. For å få bedre kontroll på vannstand må flere vannstandsmålere etableres langs kysten», sier Kristian Breili, forsker i Kartverket.